

GIỚI HẠN QUYỀN LỰC CỦA VUA Ở NHẬT BẢN

Huỳnh Thế Du

Người đặt nền móng cho nước Nhật Bản hiện đại và đế quốc gia này trở thành một cường quốc hàng đầu thế giới như hiện nay chính là Minh Trị Thiên Hoàng (1852-1912).

Trước những đe dọa và bành trướng của phương Tây sang phương Đông, thay vì bế quan tỏa cảng như các triều đại phong kiến ở Triều Tiên, Trung Quốc và Việt Nam, Minh Trị Thiên Hoàng đã chọn con đường đồng hành với những lực lượng xã hội tiên tiến nhất trên thế giới.

Hiến pháp của Đế quốc Nhật năm 1889 - bản Hiến pháp đầu tiên của Nhật Bản - được thiết kế để tiết chế ảnh hưởng của Thiên hoàng trong công việc triều chính cũng như ràng buộc trách nhiệm của ông một cách rõ ràng.

Điều này không chỉ góp phần đưa Nhật Bản chuyển dần từ chế độ quân chủ chuyên chế sang chế độ quân chủ lập hiến mà còn tạo ra nền tảng thể chế cho một nước Nhật hùng cường ngày nay.

Trong thời gian cai trị, Thiên Hoàng Minh Trị cũng sử dụng bàn tay sắt đối với những trở ngại hay đe dọa đến ngai vàng của ông hay chế độ. Tuy nhiên, khi ở đỉnh cao quyền lực, ông đã nhận ra rằng sự tham gia của những đối tượng khác trong xã hội là hết sức quan trọng.

Hiến pháp năm 1889 cũng như những chính sách cải cách của Minh Trị Thiên Hoàng đã tạo ra một thể chế bao trùm nhiều tầng lớp dân chúng trong xã hội để cùng hợp lực xây dựng nên một nước Nhật hùng cường.

Kết quả cho đến ngày nay, quốc gia 127 triệu dân này đã trở thành một nền kinh tế phát triển hàng đầu thế giới, với quy mô GDP tính theo sức mua tương đương (PPP) gần 5.400 tỉ đô-la Mỹ, đứng thứ 4 toàn cầu và gấp khoảng 9 lần Việt Nam.

Một điều hết sức quan trọng là Nhật Bản vẫn giữ được những bản sắc văn hóa cũng như những nét độc đáo của mình, điều mà không nhiều nước có thể làm được.

Tuy nhiên, hiện tại họ cũng đang phải đối mặt với những vấn đề hết sức nan giải. Việc phải trải qua hơn ba thập niên mất mát và ánh sáng cuối đường hầm vẫn chưa rõ nét cho thấy điều này.